

آئین نامه دادرها و دادگاههای ویژه روحانیت

شماره 1369/5/15 1/2581

جناب حجت الاسلام و المسلمین آقای محمدی ری شهری
دادستان محترم دادگاه ویژه روحانیت

با سلام و تحیت ، قانون تشکیل دادرها و دادگاههای ویژه روحانیت و حدود صلاحیت و آئین دادرسی آنها که
تصویر آن جهت اقدام ارسال می گردد ، مورد موافقت مقام معظم رهبری قرار گرفت ، معظم له در ذیل قانون
مزبور مقرر فرمودند:

بسمه تعالی

با موارد مرقوم برای دادرها و دادگاههای ویژه روحانیت موافقت میشود . خداوند جنابعالی را موید و مسدد
بدارند. 69/5/14

دفتر مقام معظم رهبری - محمدی گلپایگانی

ماده 1- به منظور پیشگیری از نفوذ افراد منحرف و تبهکار در حوزه های علمیه ، حفظ حیثیت روحانیت و به کیفر
رساندن روحانیون متخلف ، دادرها و دادگاه ویژه روحانیت تحت نظارت عالی مقام معظم رهبری با وظایف
و تشکیلات و اختیارات زیر ایجاد می گردد.

((وظایف))

ماده 2- وظایف دادرها و دادگاه ویژه بشرح ذیل می باشد:

الف - اقدامات لازم جهت پیشگیری از وقوع تخلفات و جرائم در محدوده مسائل قضائی .

ب - ارشاد در امور خلاف شان

ج - رسیدگی به جرائم روحانیون و پرونده هایی که به نحو موثری با اهداف این دادرها مرتبط است .

((تشکیلات))

الف - دادرها

تبصره - در اجرای وظایف و اهداف مندرج درمواد یک و دو، دادرهای ویژه روحانیت می تواند از طریق مراکز حوزوی،
سازمان تبلیغات اسلامی، مرکز امور مساجد و سایر نهادهای مرتبط به امور روحانیت اقدام نماید، نهادهای فوق
در زمینه اجرای موارد مذکور موظف به همکاری با دادرهای ویژه روحانیت می باشند.*

ماده 3- دادستان ویژه روحانیت توسط مقام معظم رهبری منصوب خواهد شد.

ماده 4- مسئولیت ، ریاست و نظارت همه دادرها به عهده دادستان منصوب خواهد بود.

ماده 5- دادستانی مرکز (دادستان منصوب) دارای معاون قضائی ، معاون بررسی و پیشگیری ، معاون اداری
مالی ، معاون امور استانی ، دفتر دادستانی و دفتر حفاظت و گزینش خواهد بود. شرح وظایف هر کدام توسط
دادستان منصوب ابلاغ می گردد.*

ماده 6- تشکیلات هر دادرها عبارت است از: دادستان ، معاون ارشاد ، تحقیقات و امور اجرائی ، مدیر اداری و
مالی و به تعداد کافی دادیار و کادر اداری .*

ماده 7- عزل و نصب دادستانها و دادیاران دادرهای ویژه شهرستان با اخذ تمایل از آنان به عهده دادستان
منصوب خواهد بود.

تبصره - در صورت ضرورت جابجائی قضات فوق الذکر بدون تمایل، موضوع قبلاً در جلسه متشکل از دادستان
منصوب و معاون قضائی او و رئیس شعبه اول دادگاههای ویژه روحانیت بررسی و به تصویب می رسد.*
ماده 8- معاونین دادرها به پیشنهاد دادستان همان دادرها و ابلاغ دادستان منصوب تعیین خواهد شد.
ماده 9- دادرهای ویژه روحانیت در شهرها و یا حوزه های قضایی مشروحه ذیل تشکیل می گردد:

1- تهران: استانهای تهران و سمنان.

2- قم: استانهای مرکزی و قم و شهرستان کاشان.

3- مشهد: استانهای خراسان رضوی، خراسان شمالی، خراسان جنوبی و سیستان و بلوچستان.

4- اصفهان: استانهای اصفهان (به استثنای کاشان)، یزد و چهارمحال و بختیاری.

5 - شیراز: استانهای فارس، بوشهر، کهگیلویه و بویراحمد.

6 - تبریز: استانهای آذربایجان شرقی، آذربایجان غربی، اردبیل و زنجان.

7- ساری: استانهای گلستان و مازندران.

8- اهواز: استانهای خوزستان و لرستان.

9- کرمان: استانهای کرمان و هرمزگان.

10- همدان: استانهای کرمانشاه، کردستان، همدان و ایلام.

11- رشت: استانهای گیلان و قزوین.*

ب - دادگاه
ماده 10- حاکم شرع شعبه اول دادگاه ویژه روحانیت از سوی مقام معظم رهبری منصوب می گردد.
ماده 11- حذف شد *
ماده 12- کارمندان دفتری دادگاه با هماهنگی حاکم شرع شعبه اول تعیین می گردند.
((صلاحیت ها))
ماده 13- دادسراها و دادگاههای ویژه روحانیت در موارد ذیل صالح به رسیدگی می باشند.
الف - کلیه جرائم روحانیون *
ب - کلیه اعمال خلاف شان روحانیون
ج - کلیه اختلافات محلی محل به امنیت عمومی در صورتی که طرف اختلاف روحانی باشد.
د - کلیه اموری که از سوی مقام معظم رهبری برای رسیدگی ماموریت داده میشود.
تبصره 1- در مواردی که دادرسی ویژه ، رسیدگی به پرونده ای را به سایر مراجع قضایی ذیربط واگذار نماید. مراجع مذکور موظف به رسیدگی می باشند.
تبصره 2- در مورد بند ج رسیدگی با هماهنگی دستگاههای ذیربط صورت می گیرد.

تبصره 3- کلیه اتهامات اعضای مجمع تشخیص مصلحت نظام، شورای نگهبان، نمایندگان مجلس شورای اسلامی، وزراء و معاونین آنها، معاونان و مشاوران رؤسای سه قوه، سفرا، دادستان و رئیس دیوان محاسبات، دارندگان پایه قضائی، استناداران و فرمانداران و جرائم عمومی افسران نظامی و انتظامی از درجه سرتیپ و بالاتر، و مدیران کل اطلاعات استانها که به لحاظ روحانی بودن نامبردگان فوق پرونده آنان در دادسرا و دادگاه ویژه روحانیت مطرح می گردد و نیز کلیه اتهامات نمایندگان مجلس خبرگان رهبری و ائمه جمعه در دادسرا و دادگاه ویژه روحانیت تهران رسیدگی خواهد شد.*

ماده 14- دعاوی حقوقی و مدنی علیه روحانیون مطابق قوانین در دادگاههای مدنی و حقوقی رسیدگی خواهد شد مگر موارد خاصی که برحسب ضرورت رسیدگی آن ((به نظر دادستان منصوب)) در دادگاه ویژه اصلاح باشد.
در این صورت دادرسیها و دادگاهها موظفند که با درخواست دادسرا و دادگاه ویژه پرونده را ارسال نمایند.
ماده 15- سایر دادرسیها در اموری که نسبت به روحانیون از آنها سلب صلاحیت گردیده ، حق ورود ، تحقیق و تعقیب را ندارند ، مگر با اجازه دادستان ویژه حوزه قضایی مربوطه
ماده 16- روحانی به کسی اطلاق می گردد که ملبس به لباس روحانیت باشد یا در حوزه مشغول تحصیل باشد یا اگر به کار دیگری مشغول است عرفاً روحانی محسوب گردد.
ماده 17 - تخلفات قضات و کارمندان دادسرا و دادگاه ویژه که در حین یا به سبب خدمت مرتکب شده اند ، زیر نظر نظر مستقیم دادستان منصوب و رئیس شعبه اول دادگاه مورد رسیدگی قرار خواهد گرفت .
آئین دادرسی
((جرم))

ماده 18- هر فعلی یا ترك فعلی که مطابق قوانین موضوعه یا احکام شرعی قابل مجازات یا مستلزم اقدامات تأمینی و تربیتی باشد، جرم محسوب می گردد.
تبصره - اعمالی که عرفاً موجب هتك حیثیت روحانیت و انقلاب اسلامی باشد ، برای روحانیون جرم تلقی میشود.
ماده 19- جرائم میتواند دارای سه حیثت باشد :
1- حیثیت الهی : از جهتی که تجاوز به حدود و مقررات الهی است .
2- حیثیت عمومی : از جهتی که مخل نظم و امنیت عمومی و هتك حیثیت جامعه و روحانیت گردد.
3- حیثیت خصوصی : از جهتی که موجب ضرر مادی یا معنوی به شخص یا اشخاص معین حقیقی یا حقوقی شود.
ماده 20- تعقیب متهم از حیث حق الهی مطابق موازین شرعی و از حیث حق الناس منوط به شکایت شاکی خصوصی و از حیث حقوق عمومی به تشخیص دادستان است .
تبصره - گذشت شاکی خصوصی موجب توقف رسیدگی به جهات دیگر جرم نمی گردد.
ضابطین

ماده 21- ضابطین دادگستری برحسب وظیفه موظف به اجرای دستورات دادرسی ویژه می باشند.
ماده 22- نیروهای ضابط موظفند به محض اطلاع از اتهام یا وقوع بزه موضوع صلاحیت دادرسی ویژه ، مراتب را به دادستان دادرسی ویژه گزارش و بدون کسب مجوز از هر گونه اقدامی خودداری نمایند.
ماده 23- در مورد جرائم مشهود، ضابطین موظفاند فوراً اقدامات لازم را برای حفظ آلات و ادوات و آثار و علائم و دلائل جرم و جلوگیری از فرار متهم و یا تبانی بعمل آورند و تحقیقات مقدماتی را انجام و در اسرع وقت موضوع را به دادستان دادرسی ویژه اطلاع دهند.*
ماده 24- حذف شد *
ماده 25- دادسرا می تواند برای انجام تحقیقات و اجرای احکام دادسرا و دادگاه افرادی را راساً استخدام نماید.
این افراد در زمان انجام ماموریت در حکم ضابطین قضائی می باشند.*

وظایف و اختیارات دادستانهای شهرستانها
ماده 26- دادستان شهرستان به عنوان جانشین دادستان منصوب ، کلیه مسئولیتهای قضائی و اداری دادسرا از جمله موارد ذیل را به عهده دارد:

الف - تعقیب متهمین

ب - صدور احکام دستگیری و تفتیش

ج - ارجاع پرونده به شعب دادسرا و نظارت بر جریان پیگیری و اظهار نظر در مورد کلیه قرارها.

د - صدور کیفرخواست

ه - اجرای احکام دادگاه

و- صدور قرار تعلیق تعقیب در جرائم خفیف و یا امور خلاف شان

تبصره 1 - دادستان شهرستان موظف به اجرای دستورات قضائی واداری صادره از جانب دادستان منصوب می باشد.

تبصره 2- در امور مهمه دادستان شهرستان موظف است قبل از اقدام به دستگیری یا احضار یا اجرای حکم دادگاه موضوع را به اطلاع دادستان منصوب برساند.

تبصره 3- اجرای وظایف بند (ب) و(و) فقط در اختیار دادستان و در غیاب وی جانشین او می باشد.

ماده 27- در غیاب دادستان دادسرا ، یکی از دادیاران با انتخاب وی به عنوان جانشین وظایف دادستان را انجام خواهد داد.

ماده 28- دادستان ویژه وادیاران می توانند برای کشف جرم تحقیقات لازم را انجام دهند و کلیه ارگانها و نهادهای و سازمانهای دولتی و اشخاص حقیقی و حقوقی موظفند کلیه اسناد و مدارک مورد نیاز را در اختیار دادسرا قرار دهند. کسانی که همکاری لازم را به عمل نیاورند به عنوان عدم اجرای دستور مقام قضائی تحت تعقیب قانونی قرار خواهند گرفت . *

ماده 29- نظر به گستردگی حوزه های قضائی دادسراهای ویژه ، دادسراهای مزبور علاوه بر موارد اعطای نیابت به دادسراهای ویژه دیگر ، در خصوص جرائم خارج از محل استقرار خود ، میتوانند به دادسراهای عمومی و انقلاب اسلامی همان حوزه نیز نیابت دهند و دادسراهای مزبور حسب مورد موظف به انجام درخواستهای فوق می باشند.

ماده 30- احاله پرونده از حوزه ای به حوزه قضائی دیگر در اختیار دادستان منصوب خواهد بود.

ماده 31- اتهامات شرکا معاونین ومرتبطین متهم روحانی در دادسرا و دادگاه ویژه مورد رسیدگی قرار خواهد گرفت .

ماده 32- در خصوص تعقیب کیفری دارندگان پایه قضائی به جز قضات که لازم است قبلاً توسط دادسرای ویژه درخواست تعلیق شود و دادسرا و دادگاه انتظامی قضات طرف مدت 20 روز موظف به اظهار نظر می باشد ودر غیر این صورت یا در موارد اضطراری ((به تشخیص دادستان منصوب)) اقدام قضائی خواهد شد و موضوع به اطلاع ریاست قوه قضائیه خواهد رسید. *

تبصره - از آنجا که هدف قانونگذار از تعلیق قاضی قبل از رسیدگی به اتهام حفظ شئون قضا و قاضی می باشد در صورتی که متهم مایل باشد و کتباً تقاضای رسیدگی به پرونده را بنماید دادسرا و دادگاه ویژه روحانیت می توانند بدون انجام تعلیق اقدام به رسیدگی نمایند.

ماده 33- در جرائم جزئی که تحقیقات مقدماتی آن کامل شده یا نیاز به تحقیقات نباشد، دادستان بلافاصله ادعای کیفری خود را در دادگاه مطرح نموده و دادگاه حکم صادر می نماید.

ماده 34- قرارهای صادره بجز موارد زیر پس از موافقت دادستان قطعی است. *

الف - قرار بازداشت موقت که در صورت اعتراض متهم در فرجه قانونی توسط دادستان کل ویژه روحانیت یا معاون قضایی وی خارج از نوبت بررسی می گردد و چنانچه اعتراض متهم را وارد تشخیص دهند قرار بازداشت موقت را نقض و پرونده به منظور اخذ تأمین مناسب دیگر به شعبه صادر کننده قرار اعاده می گردد.
ب - قرار منع تعقیب یا موقوفی تعقیب که در صورت اعتراض شاکی یا مدعی خصوصی در فرجه قانونی در دادگاه ویژه روحانیت قابل رسیدگی است.

ماده 35- در موارد ذیل قرار بازداشت صادر می گردد:

1- خوف فرار متهم

2- خوف تبانی یا امحا آثار جرم

3- موارد مهمه از قبیل : جرائم ضد انقلابی ، مواد مخدر ، کلاهبرداری ، ارتشا ، قتل عمد و موارد مشابه

4- مواردی که آزادی متهم موجب مفسده است ؛ از قبیل هتك حیثیت نظام و روحانیت

ماده 36- قرارهای تأمین باید متناسب با نوع اتهام و دلایل توجه اتهام و شخصیت متهم باشد.

ماده 37- متهمی که با وثیقه یا کفالت یا وجه التزام آزاد شده باشد ، چنانچه در وقت مقرر بدون عذر موجه حاضر نشود وجه التزام به دستور دادستان ضبط میشود و به وثیقه گذار یا کفیل نیز اخطار میشود که طرف مدت بیست روز متهم را تسلیم نماید ، در صورت عدم تسلیم ، وجه الکفاله یا مورد وثیقه به دستور دادستان ضبط خواهد شد.

تبصره - مفاد قرار و مقررات فوق باید به متلزم - کفیل - و وثیقه گذار تفهیم و به امضای وی برسد.

ماده 38- دادسرا می تواند شهود و مطلعین را احضار نماید ، در صورت استنکاف به دستور دادستان جلب خواهد شد.

اختیارات و وظایف دادگاه

ماده 39- دادگاه ویژه به جرائمی رسیدگی می کند که مطابق این قانون در صلاحیت دادسرا و دادگاه ویژه بوده و

پرونده امر از طریق دادرسی به همراه کیفرخواست به دادگاه ارائه شده باشد.

تبصره - چنانچه دادگاه در خلال رسیدگی از جرائم جدیدی آگاه شود مجاز به رسیدگی و صدور حکم خواهد بود. ماده 40- ارجاع پرونده به شعب دادگاه و ایجاد هماهنگی بین آنها و نظارت بر حسن جریان امور به عهده حاکم شرع شعبه اول خواهد بود.

ماده 41- در صورت اختلاف بین دادرسی و دادگاه از جهت صلاحیت رسیدگی ، پرونده همراه دلایل طرفین جهت حل اختلاف نزد ریاست شعبه اول دادگاه ارجاع خواهد شد ، نظر آن مرجع لازم الاتباع است .

ماده 42- احکام دادگاهها باید مستدل و مستند به قوانین موضوعه و موازین شرع باشد.*

تبصره - در موارد استثنائی و مواردی که در شرع و قانون مجازات مشخصی تعیین نگردیده حاکم می تواند مستدلاً براساس نظر خود اقدام به صدور حکم نماید.

ماده 43- دادگاه مجرمینی را که با ارتکاب جرم، موجب هتک حیثیت و شئون روحانیت گردیده اند و یا افرادی که فاقد صلاحیت پوشیدن لباس روحانیت هستند را به خلع لباس روحانیت (بصورت دائم یا موقت) محکوم می نماید.

تبصره - کسانی که از حکم دادگاه در مورد پوشیدن لباس تخلف کنند به حکم دادگاه ویژه به مجازات تعزیری محکوم خواهند شد.

ماده 44- اعضاء هیأت منصفه دادگاه ویژه روحانیت 14 نفر خواهند بود و توسط هیأتی مرکب از دادستان کل ویژه روحانیت، رئیس شعبه اول دادگاه، رئیس سازمان تبلیغات اسلامی، نماینده شورای سیاستگذاری ائمه جمعه سراسر کشور، نماینده شورای عالی حوزه علمیه، از میان افراد روحانی شاغل در مشاغل فرهنگی، حوزوی، دانشگاهی، قضایی، اداری و سایر مشاغل مرتبط بمدت دو سال انتخاب می گردند، احکام ایشان توسط رئیس شعبه اول دادگاه صادر خواهد شد.*

تبصره 1- در بند اول ماده فوق خود قاضی حکم را نقض و پرونده را جهت ارجاع به شعبه دیگر نزد ریاست شعبه اول دادگاه ارسال می دارد.

تبصره 2- چنانچه دادستان مجری حکم، رای صادره را خلاف موازین تشخیص دهد ، مکلف است بدو اعتراض خود را به قاضی صادر کننده حکم تذکر دهد. در صورت عدم قبول ، اجرا حکم را متوقف و پرونده را همراه نظریه مستدل خود نزد دادستان منصوب ارسال مینماید، در صورت تایید اعتراض توسط دادستان منصوب حکم نقض و پرونده جهت ارجاع به قاضی دیگر به شعبه اول دادگاه ویژه ارسال میشود. در صورت تایید نظر اول و ادامه اختلاف رای حاکم شرع شعبه اول متبع است .

ماده 45- کلیه هزینه های دادستانی ویژه روحانیت به عنوان یک سازمان مستقل دارای ردیف بودجه خاص پیش بینی و اختصاص داده میشود.

تبصره - بیست درصد از کل بودجه مصوب دادستانی ویژه روحانیت خارج از شمول قانون محاسبات خواهد بود.

ماده 46- قوه قضائیه کادر قضائی دادستانی ویژه را تامین خواهد نمود.

تبصره - پست قضایی و تعیین گروه قضات دادرسی و دادگاه ویژه روحانیت به پیشنهاد دادستان کل ویژه روحانیت و تصویب رئیس قوه قضائیه خواهد بود. ابلاغ قضایی قضات حسب مورد پس از پیشنهاد دادستان منصوب یا رئیس شعبه اول دادگاه توسط رئیس قوه قضائیه صادر ولی تعیین شعبه و محل خدمت آنان حسب مورد توسط دادستان منصوب یا رئیس شعبه اول دادگاه خواهد بود، و کلیه حقوق و مزایای قضات شاغل در دادرسی و دادگاه ویژه روحانیت از محل اعتبار قوه قضائیه پرداخت می شود.

ماده 47- نقل و انتقال قضات دادرسی و دادگاه ویژه که در دادگستری نیز شاغل می باشند با هماهنگی دادستان منصوب و رئیس شعبه اول دادگاه بر حسب سمت صورت می گیرد.

ماده 48- احکام دادگاههای ویژه روحانیت از سوی محکوم علیه یا شاکی یا قائم مقام قانونی آنان قابل اعتراض است و در صورت عدم اعتراض در فرجه قانونی قطعی خواهد شد.

تبصره 1- چنانچه دادستان کل ویژه روحانیت احکام قطعی یا غیر قطعی دادگاه ویژه روحانیت را خلاف شرع یا خلاف قانون بداند نسبت به رای صادره اعتراض نموده و عنداللزوم حکم را متوقف می کند و پرونده را جهت رسیدگی به دادگاه تجدید نظر ارسال می نماید.

تبصره 2- چنانچه دادستان مجری حکم رای صادره را خلاف موازین تشخیص دهد بدو اعتراض خود را به قاضی صادر کننده تذکر می دهد. در صورت عدم قبول قاضی، پرونده را همراه با نظریه مستدل نزد دادستان منصوب ارسال می نماید و دادستان منصوب برابر تبصره یک اقدام خواهد کرد.

تبصره 3- چنانچه متعاقب اعتراض محکوم علیه یا شاکی یا تذکر دادستان کل ویژه روحانیت یا دادستان مجری حکم، قاضی دادگاه ویژه روحانیت متوجه اشتباه خود در حکم صادره شود، در صورتی که موضوع از مصادیق بند ب ماده 49 باشد رای اصلاحی صادر می نماید و در غیر اینصورت پس از نقض حکم، پرونده را جهت رسیدگی توسط شعبه دیگر به دفتر دادگاههای ویژه روحانیت اعاده می نماید.

ماده 49- دادگاه تجدید نظر ویژه روحانیت مرجع رسیدگی به اعتراض است که پس از وصول پرونده و رسیدگی به شرح زیر اقدام می نماید:

الف - در صورتی که رای را صحیح و منطبق با موازین شرع و قانون بداند آن را ابرام می کند.

ب - در صورتی که اساس رای صحیح بوده ولی متضمن اشتباه جزئی در محاسبه محکومیه یا ماده

استنادي و امثال آن باشد رأي اصلاحي صادر مي نمايد.
ج - در صورتي كه رأي صادره داراي ايراد ناشي از نقص تحقيقات باشد، دادگاه تجديد نظر موارد نقص را مشخص نموده و رأي صادره را نقض و پرونده را جهت رفع نقص به دادگاه بدوي رسيدگي كنده اعاده مي نمايد شعبه مزبور مكلف است پس از رفع نقص، حكم مقتضي صادر نمايد.
د- در صورتيكه رأي صادره داراي ايراد اساسي باشد آن را نقض نموده و رأساً رسيدگي و انشاء رأي مي نمايد آراء صادره از محاكم تجديد نظر قطعي است.
ماده 50 - هر شعبه از دادگاه تجديد نظر ويژه روحانيت از يك رئيس و دو مستشار تشكيل و با اكثريت آراء اتخاذ تصميم مي نمايد، رئيس محاكم ويژه روحانيت كه منصوب از طرف مقام معظم رهبري است رئيس شعبه اول دادگاه تجديد نظر نيز مي باشد، تعيين تعداد شعب و قضاة آن و ارجاع پرونده به آنان بر طبق اين آئين نامه خواهد بود.
ماده 51 - محكوم عليه يا قائم مقام قانوني وي و دادستان كل ويژه روحانيت، مطابق قوانين مربوطه مجاز به تقاضي اعاده دادرسي در خصوص احكام قطعي دادگاههاي ويژه روحانيت مي باشند مرجع رسيدگي به تقاضي اعاده دادرسي و اتخاذ تصميم در مورد آن، دادگاه تجديد نظر ويژه روحانيت مي باشد دادستان منصوب يا نماينده وي مي تواند در جلسه رسيدگي حضور يابد و نسبت به موضوع اظهار نظر كند.
ماده 52 - بجز در موارد يكيه در اين قانون تصريح شده است، وظائف و اختيارات قضاة دادرسي و دادگاه بر حسب مورد بر طبق مقررات عمومي آئين دادرسي كي فري مي باشد.

* اصلاح و الحاق بموجب اصلاحيه آئين نامه دادرسي و دادگاههاي ويژه روحانيت مصوب 1384/9/5

<http://www.rooznamehrasmi.ir/Detail.asp?CurPage=&isParent=1&Level=0&CategoryID=700000&NewsID=914953860797898>

اصلاحيه آئين نامه دادرسي و دادگاههاي ويژه روحانيت

1384/9/6

شماره 14/84/56133

رياست محترم روزنامه رسمي جمهوري اسلامي ايران

بدينوسيله يك نسخه از اصلاحيه آئين نامه دادرسي و دادگاههاي ويژه روحانيت كه به تائيد مقام معظم رهبري حضرت آيت الله خامنه اي دام ظلله العالي رسيده است به پيوست جهت درج در روزنامه تقديم مي گردد.

دادستان ويژه روحانيت - محمد سليمي

1384/7/27

شماره 14/84/55807

محضر مبارك رهبر معظم انقلاب اسلامي
حضرت آيت الله... خامنه اي دام ظلله العالي

سلام عليكم
احتراماً، اصلاحيه و الحاقيه پيشنهادي نسبت به آئين نامه دادرسي و دادگاههاي ويژه روحانيت كه پس از كارشناسي تهيه و تنظيم گرديده است به پيوست تقديم مي گردد. اميد است كه مورد تأييد و تصويب حضرت تعالي قرار بگيرد.

دادستان ويژه روحانيت - محمد سليمي

1384/9/5

شماره 1/9599

جناب حجت الاسلام والمسلمين آقاي محمد سليمي
دادستان محترم ويژه روحانيت
سلام عليكم،

نامه ي ارسالي جنابعالي بشماره ي 14/84/55805 مورخ 1384/7/27 به انضمام اصلاحيه و الحاقيه پيشنهادي نسبت به آئين نامه دادرسي و دادگاههاي ويژه روحانيت جهت تأييد و تصويب به استحضار مقام معظم رهبري « مدظله العالي» رسيد، مرقوم فرمودند:

» بسمه تعالي

با این متن موافقت می‌شود. انشاءالله موفق باشید.»

مراتب به انضمام تصویر دستخط مبارک معظم‌له جهت اقدام مقتضی ایفاد می‌گردد.

محمدی گلپایگانی

اصلاحیه آئین‌نامه دادسراها و دادگاههای ویژه روحانیت

آئین‌نامه دادسراها و دادگاههای ویژه روحانیت با تغییر برخی مواد و الحاق مواد و تبصره‌هایی به آن به شرح زیر اصلاح می‌گردد:

- 1- تبصره زیر به ماده 2 الحاق می‌گردد:**
تبصره - در اجرای وظایف و اهداف مندرج در مواد يك و دو، دادسرای ویژه روحانیت می‌تواند از طریق مراکز حوزوی، سازمان تبلیغات اسلامی، مرکز امور مساجد و سایر نهادهای مرتبط به امور روحانیت اقدام نماید. نهادهای فوق در زمینه اجرای موارد مذکور موظف به همکاری با دادسرای ویژه روحانیت می‌باشند.
- 2- ماده 5 به شرح زیر اصلاح می‌گردد:**
الف - پست قائم مقام حذف می‌شود.
ب - معاون امور استانها به تعداد معاونین افزوده می‌شود.
ج - معاون سیاسی به معاون بررسی و پیشگیری تغییر می‌یابد.
- 3- ماده 6 به شرح زیر اصلاح می‌شود:**
- معاونت تحقیقات و عملیات به معاونت تحقیقات و امور اجرائی تغییر می‌یابد.
- 4- ماده 7 به شرح زیر اصلاح و تبصره ذیل به آن اضافه می‌شود:**
عبارت (با اخذ تمایل از آنان) پس از کلمه شهرستان به ماده فوق افزوده می‌شود.
تبصره - در صورت ضرورت جابجائی قضات فوق‌الذکر بدون تمایل، موضوع قبلاً در جلسه متشکل از دادستان منصوب و معاون قضائی او و رئیس شعبه اول دادگاههای ویژه روحانیت بررسی و به تصویب می‌رسد.
- 5- ماده 9 به شرح زیر اصلاح می‌گردد:**
ماده 9 - دادسرای ویژه روحانیت در شهرها و یا حوزه‌های قضایی مشروحه ذیل تشکیل می‌گردد:
  - 1- تهران: استانهای تهران و سمنان.
  - 2- قم: استانهای مرکزی و قم و شهرستان کاشان.
  - 3- مشهد: استانهای خراسان رضوی، خراسان شمالی، خراسان جنوبی و سیستان و بلوچستان.
  - 4- اصفهان: استانهای اصفهان (به استثنای کاشان)، یزد و چهارمحال و بختیاری.
  - 5 - شیراز: استانهای فارس، بوشهر، کهگیلویه و بویراحمد.
  - 6 - تبریز: استانهای آذربایجان شرقی، آذربایجان غربی، اردبیل و زنجان.
  - 7- ساری: استانهای گلستان و مازندران.
  - 8- اهواز: استانهای خوزستان و لرستان.
  - 9- کرمان: استانهای کرمان و هرمزگان.
  - 10- همدان: استانهای کرمانشاه، کردستان، همدان و ایلام.
  - 11- رشت: استانهای گیلان و قزوین.
- 6- ماده 11 حذف می‌شود:**
1- کلمه عمومی از بند الف آن حذف می‌شود.
2- تبصره 3 به شرح زیر به آن الحاق می‌شود:
- تبصره 3:** کلیه اتهامات اعضای مجمع تشخیص مصلحت نظام، شورای نگهبان، نمایندگان مجلس شورای اسلامی، وزراء و معاونین آنها، معاونان و مشاوران رؤسای سه قوه، سفرا، دادستان و رئیس دیوان محاسبات، دارندگان پایه قضائی، استانداران و فرمانداران و فرمانداران و جرائم عمومی افسران نظامی و انتظامی از درجه سرتیپ و بالاتر، و مدیران کل اطلاعات استانها که به لحاظ روحانی بودن نامبرندگان فوق پرونده آنان در دادسرا و دادگاه ویژه روحانیت مطرح می‌گردد و نیز کلیه اتهامات نمایندگان مجلس خبرگان رهبری و ائمه جمعه در دادسرا و دادگاه ویژه روحانیت تهران رسیدگی خواهد شد.
- 8- ماده 23 به ترتیب ذیل اصلاح می‌گردد:**
در مورد جرائم مشهود، ضابطین موظفاند فوراً اقدامات لازم را برای حفظ آلات و ادوات و آثار و علائم و دلائل جرم و جلوگیری از فرار متهم و یا تبانی بعمل آورند و تحقیقات مقدماتی را انجام و در اسرع وقت موضوع را به دادستان دادسرای ویژه اطلاع دهند.
- 9- ماده 24 حذف می‌شود.**
- 10- ذیل ماده 25 عبارت زیر اضافه می‌شود:**
« این افراد در زمان انجام مأموریت در حکم ضابطین قضائی می‌باشند.»
- 11- ماده 28 بشرح زیر اصلاح می‌گردد:**
عبارت (تحت تعقیب دادسرای ویژه) به (تحت تعقیب قانونی) تبدیل می‌گردد.
- 12- ماده 32 به شرح زیر اصلاح و تبصره‌ای به آن اضافه می‌شود:**
صدر ماده 32 تا کلمه به جزء قضات حذف و عبارت « در خصوص تعقیب کیفری دارندگان پایه قضائی» جایگزین آن می‌شود.
- تبصره -** از آنجا که هدف قانونگذار از تعلیق قاضی قبل از رسیدگی به اتهام حفظ شئون قضا و قضایی می‌باشد در صورتی که متهم مایل باشد و کتباً تقاضای رسیدگی به پرونده را بنماید دادسرا و دادگاه ویژه روحانیت می‌توانند بدون انجام تعلیق اقدام به رسیدگی نماید.
- 13- ماده 34 به شرح زیر اصلاح می‌شود:**
قرارهای صادره بجز موارد زیر پس از موافقت دادستان قطعی است.
الف - قرار بازداشت موقت که در صورت اعتراض متهم را وارد تشخیص دهند قرار بازداشت موقت را نقض و پرونده به منظور اخذ تأمین مناسب دیگر به شعبه صادر کننده قرار اعاده می‌گردد.
ب - قرار منع تعقیب یا موقوفی تعقیب که در صورت اعتراض شاکی یا مدعی خصوصی در فرجه قانونی در دادگاه ویژه روحانیت قابل رسیدگی است.
- 14- ماده 42 بشرح زیر اصلاح می‌گردد:**
ماده 42: احکام دادگاهها باید مستدل و مستند به قوانین موضوعه و موازین شرع باشد.
- 15- ماده 43 به شرح زیر اصلاح و يك تبصره به آن الحاق می‌شود:**
ماده 43: دادگاه مجرمینی را که با ارتکاب جرم، موجب هتک حیثیت و شئون روحانیت گردیده‌اند و یا افرادی که فاقد صلاحیت پوشیدن لباس روحانیت هستند را به خلع لباس روحانیت (بصورت دائم یا موقت) محکوم می‌نماید.
- تبصره -** کسانی که از حکم دادگاه در مورد نپوشیدن لباس تخلف کنند به حکم دادگاه ویژه به مجازات تعزیری محکوم خواهند شد.
- 16- ماده 44 سابق حذف و ماده زیر جایگزین آن می‌شود:**
ماده 44: اعضاء هیات منصفه دادگاه ویژه روحانیت 14 نفر خواهند بود و توسط هیأتی مرکب از دادستان کل ویژه روحانیت، رئیس شعبه اول دادگاه، رئیس سازمان تبلیغات اسلامی، نماینده شورای سیاستگذاری ائمه جمعه سراسر کشور، نماینده شورایی حوزه علمیه، از میان افراد روحانی شاعل در مشاغل فرهنگی، حوزوی، دانشگاهی، قضایی، اداری و سایر مشاغل مرتبط بمدت دو سال انتخاب می‌گردند، احکام ایشان توسط رئیس شعبه اول دادگاه صادر خواهد شد.
- 17- تبصره زیر به ماده 45 الحاق می‌شود:**
تبصره - بیست درصد از کل بودجه مصوب دادستانی ویژه روحانیت خارج از شمول قانون محاسبات خواهد بود.

18- تبصره زیر به ماده 46 الحاق می‌گردد:

تبصره - بست قضایی و تعیین گروه قضات دادسرا و دادگاه ویژه روحانیت به پیشنهاد دادستان کل ویژه روحانیت و تصویب رئیس قوه قضائیه خواهد بود. ابلاغ قضایی قضات حسب مورد پس از پیشنهاد دادستان منصوب یا رئیس شعبه اول دادگاه توسط رئیس قوه قضائیه صادر ولی تعیین شعبه و محل خدمت آنان حسب مورد توسط دادستان منصوب یا رئیس شعبه اول دادگاه خواهد بود، و کلیه حقوق و مزایای قضات شاعل در دادسرا و دادگاه ویژه روحانیت از محل اعتبار قوه قضائیه پرداخت می‌شود.

19- موارد زیر به آئین نامه الحاق می‌شود:

ماده 48- احکام دادگاههای ویژه روحانیت از سوی محکوم علیه یا شاکی یا قائم مقام قانونی آنان قابل اعتراض است و در صورت عدم اعتراض در فرجه قانونی قطعی خواهد شد.

تبصره 1- چنانچه دادستان کل ویژه روحانیت احکام قطعی یا غیر قطعی دادگاه ویژه روحانیت را خلاف شرع یا خلاف قانون بداند نسبت به رأی صادره اعتراض نموده و عنداللزوم حکم را متوقف می‌کند و پرونده را جهت رسیدگی به دادگاه تجدید نظر ارسال می‌نماید.

تبصره 2- چنانچه دادستان مجری حکم رأی صادره را خلاف موازین تشخیص دهد بدو اعتراض خود را به قاضی صادر کننده تذکر می‌دهد. در صورت عدم قبول قاضی، پرونده را همراه با نظریه مستدل نزد دادستان منصوب ارسال می‌نماید و دادستان منصوب برابر تبصره یک اقدام خواهد کرد. **تبصره 3-** چنانچه متعاقب اعتراض محکوم علیه یا شاکی یا تذکر دادستان کل ویژه روحانیت یا دادستان مجری حکم، قاضی دادگاه ویژه روحانیت متوجه اشتباه خود در حکم صادره شود، در صورتی که موضوع از مصادیق بند ب ماده 49 باشد رأی اصلاحی صادر می‌نماید و در غیر اینصورت پس از نقض حکم، پرونده را جهت رسیدگی توسط شعبه دیگر به دفتر دادگاههای ویژه روحانیت اعاده می‌نماید.

ماده 49- دادگاه تجدید نظر ویژه روحانیت مرجع رسیدگی به اعتراض است که پس از وصول پرونده و رسیدگی به شرح زیر اقدام می‌نماید: الف - در صورتی که رأی را صحیح و منطبق با موازین شرع و قانون بداند آن را ابرام می‌کند. ب - در صورتی که اساس رأی صحیح بوده ولی متضمن اشتباه جزئی در محاسبه محکوم به یا ماده استنادی و امثال آن باشد رأی اصلاحی صادر می‌نماید.

ج - در صورتی که رأی صادره دارای ایراد ناشی از نقص تحقیقات باشد، دادگاه تجدید نظر موارد نقص را مشخص نموده و رأی صادره را نقض و پرونده را جهت رفع نقص به دادگاه بدوی رسیدگی کننده اعاده می‌نماید شعبه مزبور مکلف است پس از رفع نقص، حکم مقتضی صادر نماید. د - در صورتیکه رأی صادره دارای ایراد اساسی باشد آن را نقض نموده و رأساً رسیدگی و انشاء رأی می‌نماید آراء صادره از محاکم تجدید نظر قطعی است.

ماده 50- هر شعبه از دادگاه تجدید نظر ویژه روحانیت از یک رئیس و دو مستشار تشکیل و با اکثریت آراء اتخاذ تصمیم می‌نماید، رئیس محاکم ویژه روحانیت که منصوب از طرف مقام معظم رهبری است رئیس شعبه اول دادگاه تجدید نظر نیز می‌باشد، تعیین تعداد شعب و قضات آن و ارجاع پرونده به آنان بر طبق این آئین نامه خواهد بود.

ماده 51- محکوم علیه یا قائم مقام قانونی وی و دادستان کل ویژه روحانیت، مطابق قوانین مربوطه مجاز به تقاضای اعاده دادرسی در خصوص احکام قطعی دادگاههای ویژه روحانیت می‌باشند مرجع رسیدگی به تقاضای اعاده دادرسی و اتخاذ تصمیم در مورد آن، دادگاه تجدید نظر ویژه روحانیت می‌باشد دادستان منصوب یا نماینده وی می‌تواند در جلسه رسیدگی حضور یابد و نسبت به موضوع اظهار نظر کند.

ماده 52- بجز در مواردیکه در این قانون تصریح شده است، وظائف و اختیارات قضات دادسرا و دادگاه بر حسب مورد بر طبق مقررات عمومی آئین دادرسی کیفری می‌باشد.
